

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**МАРКЕТИНГОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ
МЕХАНІЗМИ ПОВОЄННОГО
РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ГОСТИННОСТІ ТА
ТУРИЗМУ УКРАЇНИ**

Колективна монографія

Харків
НТУ «ХПІ»
2026

2.7 ОЗДОРОВЧО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЕЛЕМЕНТ БРЕНДИНГУ ТЕРИТОРІЇ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Левченко Ірина Василівна,
Сокол Марія Володимирівна

Оздоровчо-реабілітаційний туризм є спеціалізованим напрямом туристичної діяльності, основна мета якого полягає у відновленні фізичного, психоемоційного та соціального потенціалу особи за допомогою природних, медико-оздоровчих, культурних і соціальних чинників середовища. Його специфіка передбачає поєднання рекреаційних і терапевтичних практик із психологічною підтримкою та соціальною інтеграцією учасників.

На відміну від традиційного оздоровчого відпочинку, реабілітаційний туризм орієнтований не лише на відновлення фізичних функцій, а й на формування позитивного емоційного стану, стабілізацію психіки, розвиток соціальних навичок, що особливо важливо для осіб, які зазнали впливу бойових дій чи травматичних подій. Основні завдання оздоровчо-реабілітаційного туризму представлено на рисунку 1. (Дворська І.В., 2024).

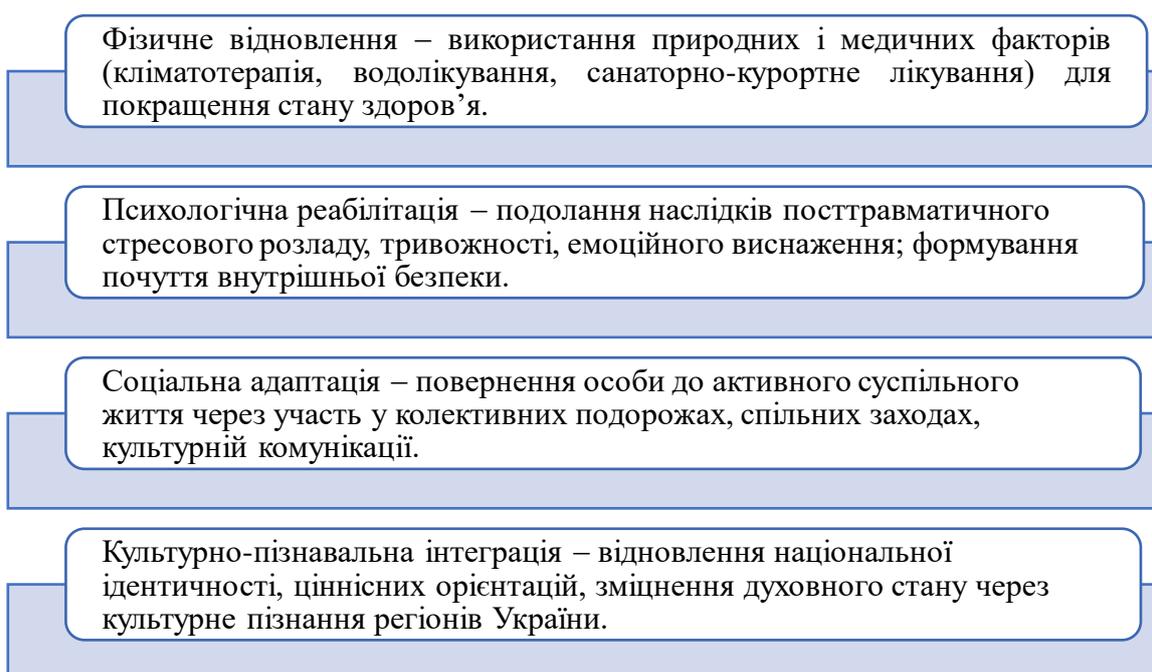

Рис. 1. Завдання оздоровчо-реабілітаційний туризм

Джерело: сформовано авторами

Якщо розглядати оздоровчо-реабілітаційний туризм для військовослужбовців та постраждалих цивільних, то відповідно, можна сформулювати низку специфічних рис, що йому притаманні (Все про туризм, 2023):

– медико-психологічна спрямованість: поєднання традиційних лікувальних процедур із психологічними практиками (психотерапія, арт-терапія, групові заняття);

- індивідуалізований підхід: програми розробляються відповідно до особистих потреб, рівня фізичного та емоційного відновлення;
- безпечне середовище: створюються умови, що виключають зовнішні тригери воєнних подій і забезпечують психологічний комфорт;
- використання природного потенціалу: відновлення здійснюється через вплив природних факторів – морського повітря, гірських ландшафтів, мінеральних джерел, лісотерапії тощо;
- колективна взаємодія: групові тури сприяють розвитку міжособистісної комунікації, взаємопідтримки, формуванню почуття спільності;
- міжсекторальна співпраця: залучення туристичних операторів, реабілітаційних центрів, психологічних служб, громадських організацій;
- соціальна орієнтація: значна частина таких програм реалізується за підтримки державних структур, благодійних фондів або міжнародних організацій.

Серед найбільш поширених форм реалізації оздоровчо-реабілітаційного туризму виокремлюють п'ять основних, до яких відносять: санаторно-курортні програми, природні та екотуристичні табори, активно-пізнавальні тури, культурно-реабілітаційні маршрути, ветеранські тури (рис. 2).

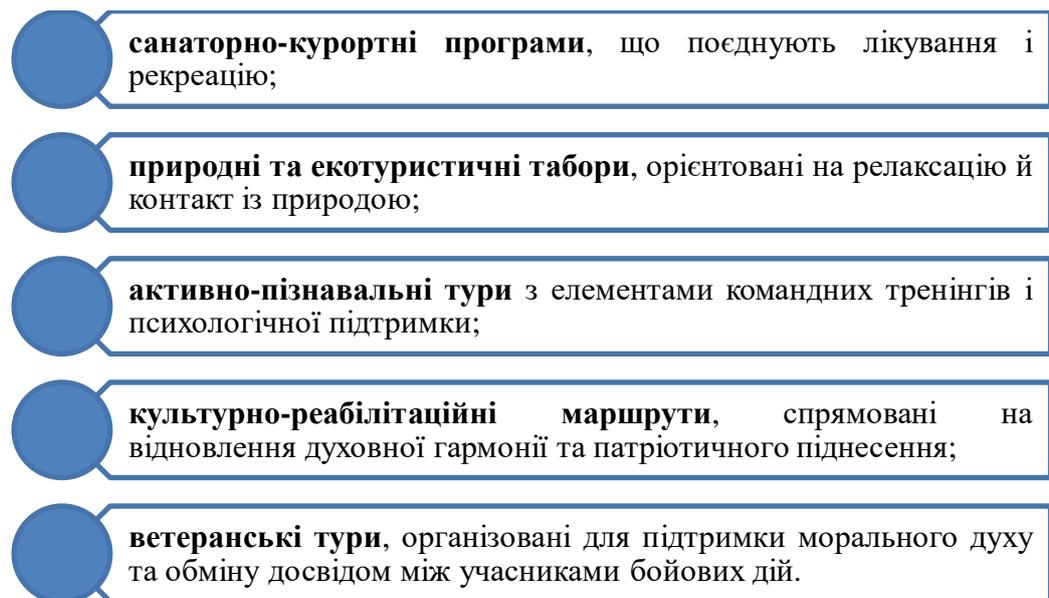

Рис. 2. Форми реалізації оздоровчо-реабілітаційного туризму

Джерело: сформовано авторами

Розвиток оздоровчо-реабілітаційного туризму має комплексне значення для післявоєнного відновлення держави. З одного боку, він сприятиме зменшенню соціальної ізоляції осіб, які пережили травматичний досвід, підвищить рівень їхньої психологічної стійкості та інтегрованості в суспільство. З іншого боку – стимулюватиме розвиток внутрішнього туризму, відродження регіональної інфраструктури, створення робочих місць і залучення інвестицій у місцеві громади.

Таким, чином можна впевнено стверджувати, що оздоровчо-реабілітаційний туризм визначається як комплекс заходів і послуг, спрямованих на відновлення фізичного та психоемоційного стану людини шляхом використання природних ресурсів, медичних технологій та рекреаційної інфраструктури. У контексті брендингу території його роль може полягати у:

- формуванні позитивного іміджу регіону як «місця відновлення здоров'я»;
- залученні туристичних потоків та інвестицій;
- інтеграції локальних ресурсів у стратегію сталого розвитку.

Україна має значний природний потенціал для розвитку оздоровчо-реабілітаційного туризму:

1. термальні та мінеральні джерела (Закарпаття, Львівська, Одеська та Херсонська області);
2. природні рекреаційні території (Карпати, Полісся, Дніпровські плавні);
3. екологічно чисті зони для реабілітації та психоемоційного відновлення.

Сучасні соціально-економічні умови, зумовлені наслідками військових дій в Україні, потребують нових підходів до реабілітації населення та відновлення психоемоційного здоров'я нації. У цьому контексті особливого значення набуває екологічно орієнтований оздоровчо-реабілітаційний туризм, який поєднує принципи сталого розвитку, охорони довкілля та соціальної відповідальності з медико-психологічними аспектами оздоровлення людини.

Таке поєднання формує новий тип рекреаційного продукту – еко-оздоровчо-реабілітаційний туризм, що сприяє не лише відновленню здоров'я, а й вихованню екологічної культури, розвитку локальних громад і популяризації природної спадщини України. У післявоєнний період ці ресурси можуть стати основою формування унікального бренду регіону, що поєднує оздоровлення, відновлення та еко-туризм.

В Україні сільський зелений туризм активно розвивається, і кількість еко-садиб постійно зростає. Точна кількість таких садиб може варіюватися через відсутність єдиного реєстру та постійне відкриття нових об'єктів. На сьогоднішній день, за оцінками різних туристичних організацій, в Україні функціонує близько 3000-3500 еко-садиб. Однак, за даними досліджень, найбільша кількість еко-садиб зосереджена в Івано-Франківській області, де їх налічується понад 1100. За даними Співки сільського зеленого туризму України, мережа «Українська гостинна садиба» об'єднує численні господарства по всій країні.

Розглянемо кількість еко-садиб у деяких областях України та наведемо приклади таких садиб (Рис.3):

1. Івано-Франківська область. Цей регіон є одним із лідерів за кількістю еко-садиб. За даними досліджень, тут налічується понад 1100 садиб (Качала С. В., Стасевич Х. А., Качала Т. Б., 2023).

2. Закарпатська область. Відома своїми мальовничими пейзажами та культурним розмаїттям, яка пропонує численні еко-садиби. Прикладом є еко-садиба «Нарру House» у селі Худльово, яка пропонує комфортний відпочинок у сільській місцевості (Низовець А., 2022).

3. Полтавська область. Регіон відомий своїми культурними традиціями та мальовничими краєвидами. Прикладом є «Вишнева садиба» в Опішні, яка поєднує традиційний побут і сучасні зручності (Іващук М., 2023).

4.

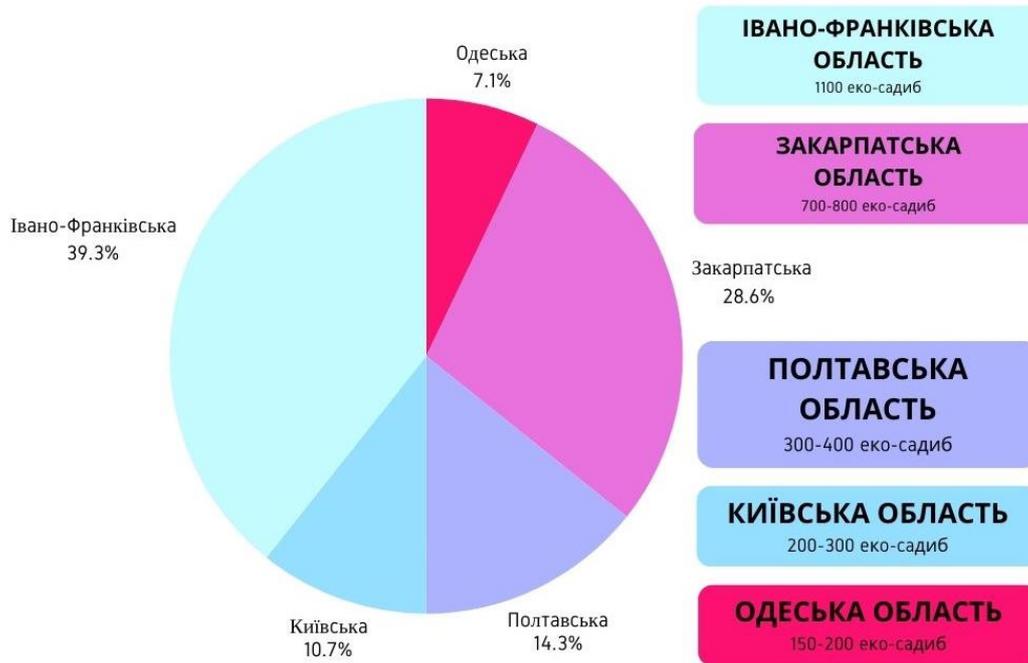

Рис. 3. Розподіл еко-садиб за областями (Васильєв В., 2024)

5. Київська область. Поблизу столиці також функціонують еко-садиби, які пропонують відпочинок на природі. Наприклад, садиба «Звенигород» у селі Балико-Щучинка організовує риболовлю на Дніпрі та катання на конях (Балико О., 2021).

6. Одеська область. Одним із прикладів еко-садиби є «Ранчо дядечка Бо», яке розташоване в мальовничому селі Нерубайське поблизу Одеси. Це унікальне місце поєднує комфортний відпочинок, природу та екологічний підхід до ведення господарства (Круцунь Г., 2024).

Варто зазначити, що кількість еко-садиб у кожному регіоні може змінюватися, оскільки нові господарства постійно відкриваються, а деякі можуть припинити свою діяльність. Для отримання актуальної інформації рекомендується звертатися до місцевих туристичних організацій або офіційних ресурсів, наприклад таких як Спілка сільського зеленого туризму України.

Еко-садиби виконують важливі функції у сучасному суспільстві, стаючи не лише популярним напрямком відпочинку, але й інструментом соціально-економічного розвитку, збереження природних ресурсів та культурної спадщини (Levchenko I., 2024). Їх вплив є багатограним і має значення як на локальному, так і на національному рівнях (табл. 1).

Функції еко-садиб та їх реалізація (Липовець Н., 2020)

Функція	Опис	Приклад реалізації
Рекреаційна	Відновлення фізичного і психологічного стану	Прогулянки, катання на конях, екологічні маршрути
Культурно-освітня	Збереження та популяризація традицій, ремесел, кулінарії	Майстер-класи з гончарства, дегустації традиційних страв
Економічна	Створення нових робочих місць і підтримка місцевої економіки	Локальне виробництво продуктів (молоко, сир, мед), розвиток зеленого туризму
Екологічна	Мінімізація впливу на природу, використання екологічних технологій	Сонячні батареї, системи збору дощової води, вирощування екологічно чистих продуктів
Реабілітаційна	Допомога людям із фізичними та психологічними проблемами	Організація програм для військовослужбовців із залученням терапевтичної взаємодії з природою та тваринами

Таким чином, еко-садиби є не просто місцями відпочинку, а й багатофункціональними осередками, які сприяють фізичному, культурному, економічному та екологічному розвитку. Їх значення в сучасному суспільстві важко переоцінити, оскільки вони не лише відповідають на потреби туристів, а й сприяють сталому розвитку сільських територій та збереженню національної ідентичності.

На сучасному етапі розвитку туризму еко-садиби в Україні та за кордоном все частіше розглядаються не лише як місце відпочинку, а й як ефективний інструмент оздоровчо-реабілітаційних програм. Основна перевага еко-садиб полягає у поєднанні природного середовища, фізичної активності та соціальної взаємодії, що дозволяє комплексно впливати на фізичний і психологічний стан відвідувачів.

Еко-садиби пропонують широкий спектр фізичних активностей, які сприяють покращенню стану серцево-судинної та опорно-рухової систем, а також підвищенню загального тону організму. До таких видів активності належать (Липовець Н., 2020):

– катання на конях (кінна терапія) – розвиває координацію рухів, зміцнює м'язи спини та ніг, а також сприяє психоемоційному розвантаженню. Кінна терапія широко застосовується у фізичній та психологічній реабілітації після травм;

– велосипедні прогулянки та піші маршрути – допомагають покращити витривалість, зміцнити серцево-судинну систему та сприяють зниженню стресового навантаження;

– плавання в природних водоймах – зменшує м'язову напругу, покращує кровообіг та має заспокійливий ефект на нервову систему;

– риболовля та інші спокійні активності на природі – сприяють відновленню психоемоційного балансу, розвитку концентрації та терпіння;

– легкі сільськогосподарські роботи – робота з ґрунтом, рослинами або тваринами стимулює фізичну активність, підтримує моторні навички та має терапевтичний ефект, одночасно формуючи відчуття корисної праці та самореалізації.

Однією з ключових переваг еко-садиб є психологічний компонент відновлення. Природне середовище сприяє зниженню рівня стресу та тривожності, підвищує рівень психологічного комфорту та сприяє відновленню когнітивних функцій. Основні чинники впливу включають (Смаль В., 2023):

– контакт з природою – перебування серед лісу, водойм або садів має доведену терапевтичну дію, сприяє релаксації та зменшенню психоемоційного напруження;

– ізоляваність від міського шуму та забруднення – створює умови для концентрації, спокою та гармонійного відновлення психіки;

– сенсорна стимуляція природними елементами – запахи, звуки та візуальні аспекти природи позитивно впливають на нервову систему та сприяють емоційній стабілізації.

Для військовослужбовців та цивільних осіб, що постраждали від бойових дій, одним із критично важливих аспектів відновлення є соціальна інтеграція. Еко-садиби створюють безпечне середовище для соціальної взаємодії:

– відвідувачі можуть брати участь у групових активностях, що сприяє формуванню відчуття спільності та підтримки;

– спільна робота на природі або участь у терапевтичних заходах стимулює розвиток навичок командної взаємодії та довіри;

– створюється атмосфера безпеки, де військові та цивільні постраждалі можуть взаємодіяти, ділитися досвідом та отримувати психологічну підтримку.

Таким чином, еко-садиби є комплексним ресурсом для реалізації оздоровчо-реабілітаційних програм. Поєднання фізичної активності, психоемоційного відновлення та соціальної інтеграції дозволяє створювати ефективні моделі підтримки здоров'я для осіб, які пережили травматичні події. Вони є перспективним напрямком для створення спеціалізованих центрів реабілітації, які можуть ефективно допомагати людям із різними потребами, сприяючи їхньому оздоровленню, соціальній адаптації та поверненню до повноцінного життя. У контексті післявоєнного відновлення України розвиток еко-садиб може стати ключовим елементом не лише оздоровлення населення, а й формування позитивного іміджу території та розвитку регіональної туристичної інфраструктури (Смаль В., 2023).

У більшості країн Європейського Союзу оздоровчо-реабілітаційні центри становлять важливий елемент державної та приватної системи охорони здоров'я, забезпечуючи комплексне відновлення фізичного, психологічного та соціального стану людини після травм, операцій, важких захворювань або психоемоційних розладів. Їхня діяльність базується на інтеграції медичних, фізіотерапевтичних, психологічних і соціально-адаптаційних послуг, що

дозволяє досягти стійких результатів у відновленні працездатності та якості життя пацієнтів.

Основна мета оздоровчо-реабілітаційних центрів за прикладом країн Європи полягає у відновленні здоров'я людини шляхом поєднання лікувальних процедур із відновними, профілактичними та психологічними заходами. Такі заклади працюють у тісній взаємодії з медичними установами – лікарнями, клініками, реабілітаційними відділеннями, санаторіями, а також з приватним сектором оздоровчих послуг. Завдяки цьому створюється безперервний ланцюг медико-реабілітаційної допомоги, де відновлення починається ще на етапі лікування і продовжується у спеціалізованих центрах або курортних комплексах (Paulo Da Cunha Ribeiro, 2024).

У європейських країнах широко впроваджена мультидисциплінарна модель реабілітації, у межах якої над пацієнтом працює команда фахівців – лікарі-реабілітологи, фізіотерапевти, психологи, ерготерапевти, дієтологи та соціальні працівники. Реабілітаційні програми зазвичай включають:

- фізичну терапію (кінезіотерапія, гідротерапія, масаж, лікувальна гімнастика);

- психологічну підтримку (індивідуальні або групові сесії, арт-терапія, когнітивно-поведінкові методи);

- соціальну реінтеграцію, спрямовану на повернення людини до активного життя та праці;

- оздоровчі та профілактичні заходи (збалансоване харчування, кліматотерапія, санаторне лікування).

Європейська модель реабілітаційних центрів характеризується поєднанням державного регулювання та страхової медицини. Значна частина витрат на реабілітацію компенсується системами соціального страхування або охорони здоров'я.

Державні стандарти визначають вимоги до персоналу, обладнання, якості процедур і навіть до архітектурних рішень будівель (наявність природного освітлення, зелених зон, безбар'єрного середовища).

Реабілітаційні центри в Європі виконують не лише медичну, а й соціальну функцію. Вони сприяють поверненню людини до активного життя, зменшують навантаження на систему охорони здоров'я та державні соціальні служби, а також підвищують рівень загального добробуту населення.

Європейський досвід демонструє, що оздоровчо-реабілітаційні центри – це невід'ємна складова системи охорони здоров'я, що базується на принципах безперервності, міждисциплінарності та гуманізму. Їхня діяльність поєднує лікування, профілактику, психоемоційне відновлення та соціальну адаптацію, що особливо актуально для України в контексті післявоєнного відновлення та створення сучасної системи реабілітаційної допомоги (Лук'яненко Л., 2024).

Європейський досвід у цій галузі базується на багаторічних дослідженнях, інноваційних підходах до реабілітації та впровадженні високих стандартів, які охоплюють як фізичну інфраструктуру, так і якість послуг (табл. 2) (Северова А., 2022).

Таблиця 2

Приклади Європейського досвіду у сфера оздоровлення та реабілітації

Країна	Центр/Програма	Основні напрямки спеціалізації
Швейцарія	Clinique Valmont (Гліон, біля Монтре)	– Неврологічна реабілітація (інсульт, травми головного та спинного мозку, периферичних нервів) – Ортопедична реабілітація (після операцій, лікування захворювань опорно-рухового апарату) – Поєднання сучасних технологій та професіоналізму медперсоналу
Німеччина	Оздоровчий центр Баден-Баден	– Радіологія (КТ-діагностика крововиливів у мозок, пухлин, запальних захворювань тощо) – Сучасна інфраструктура, висококваліфікований персонал
	Реабілітаційні програми Бундесверу	– Стаціонарне та амбулаторне лікування у військових шпиталях – Фізіотерапія та ерготерапія – Психотерапія (лікування ПТСР та інших розладів) – Підтримка сімей військових – Професійне навчання та перекваліфікація – Підготовка до повернення на службу
	Reha-Zentren	Фінансується як державними, так і страховими фондами. Кожен громадянин має право на курс реабілітації після серйозного захворювання або операції. Особлива увага приділяється відновленню військовослужбовців, осіб з посттравматичними розладами та пацієнтів після ортопедичних втручань.
Франція	Centres de rééducation et de réadaptation fonctionnelle	Аоєднують медичну допомогу, фізичну терапію та соціальну підтримку. Часто ці центри функціонують при курортах або термальних джерелах.
Чехія та Угорщина		Відомі поєднанням природних лікувальних ресурсів (мінеральні та термальні води) з сучасними реабілітаційними методиками. Наприклад, курорти Хевіз (Угорщина) та Карлові Вари (Чехія) пропонують комплексні програми для людей з опорно-руховими, неврологічними та серцево-судинними захворюваннями.
Польща та Хорватія		Активно розвивають програми психологічної та фізичної реабілітації для ветеранів і постраждалих від воєнних дій, інтегруючи природні та соціальні чинники у процес відновлення.

На сьогоднішній день Німеччина активно підтримує Україну у сфері медичної реабілітації. Зокрема, німецькі клініки приймають на лікування українських військовослужбовців, поранених під час бойових дій на сході України. Так, у 2023-2024 роках чергова група українських солдатів була направлена до Німеччини для проходження реабілітації.

Відповідно до вище проведеного аналізу, ми вирішили більш практично підійти до реалізації та можливостей формування оздоровчо-реабілітаційного

центру чи зони відпочинку на базі еко-садиб. Для деталізації наших пропозицій було запропоновано Одеську область, що є перлиною узбережжя Чорного моря, відома своїм портовим містом Одеса, яке має багату історію, унікальну архітектуру та атмосферу. Також Одеська область має мальовничу природу, чисте повітря та всі потрібні умови для того, щоб створити місце, де люди зможуть покращити свій фізичний та психологічний стан. Еко-садиба «Ранчо дядечка Бо» (Ранчо дядечка Бо, 2024) – це унікальне місце, яке поєднує природне середовище, комфортні умови для відпочинку та ідею екологічного ведення господарства. Вона розташована в мальовничому куточку Одеської області, в селі Нерубайське, і є яскравим прикладом сучасного підходу до організації еко-туризму в Україні.

Садиба була створена з метою пропагування здорового способу життя та екологічної свідомості серед гостей. Її засновники прагнули створити не лише місце для відпочинку, але й простір, де люди можуть відчутти гармонію з природою, зрозуміти її цінність і значення. В основі концепції «Ранчо дядечка Бо» лежить ідея сталого розвитку: господарство використовує екологічно чисті технології, забезпечує самостійне вирощування продуктів і пропонує гостям зануритися в автентичну атмосферу сільського життя.

Історія створення садиби є важливим аспектом її успіху. Ранчо було засноване як сімейне господарство. Початково це був невеликий фермерський проєкт, який з часом перетворився на популярний туристичний об'єкт. Завдяки ретельному плануванню, значним інвестиціям у розвиток інфраструктури та увазі до деталей, «Ранчо дядечка Бо» стало одним із провідних місць для відпочинку в регіоні (Ранчо дядечка Бо, 2024) .

На території садиби розташовані зручні гостьові будиночки, стайня для коней, фермерське господарство, озеро для риболовлі та мальовничі ландшафти. Відвідувачі можуть насолоджуватися місцевими екологічно чистими продуктами, такими як свіже молоко, сири, мед, овочі та фрукти, які вирощуються без хімічних добрив.

Особливості ландшафту відіграють важливу роль у формуванні атмосфери садиби. Ранчо оточене полями та пагорбами, що сприяє створенню ідеальних умов для релаксації. Завдяки віддаленості від великих міст, тут завжди тиша й спокій, які дозволяють відвідувачам відновити емоційний баланс.

Садиба активно підтримує екологічні принципи. Наприклад, на ранчо використовуються сонячні панелі для отримання електроенергії, а система збору дощової води забезпечує полив господарських ділянок. Крім того, тут застосовуються органічні методи вирощування рослин і догляду за тваринами.

Місія та цінності ранчо полягають у створенні унікального простору для відпочинку, який поєднує природу, комфорт і освітні аспекти. Важливим елементом концепції є навчання гостей екологічним практикам. Садиба організовує майстер-класи, під час яких відвідувачі можуть дізнатися про сталий розвиток, екологічне землеробство, догляд за тваринами та переробку відходів (Ранчо дядечка Бо, 2024) .

Таким чином, «Ранчо дядечка Бо» є прикладом успішного проєкту, який об'єднує сучасний підхід до туризму, збереження природних ресурсів і

культурної спадщини. Завдяки зусиллям власників та унікальним природним умовам, це місце стало популярним серед туристів, які прагнуть відпочинку на природі та глибшого усвідомлення екологічних цінностей.

Еко-садиба «Ранчо дядечка Бо» пропонує низку програм та активностей, спрямованих на фізичне й психологічне відновлення відвідувачів. Завдяки поєднанню природного середовища, комфортної інфраструктури та продуманих підходів до організації відпочинку, садиба стала ідеальним місцем для тих, хто прагне відновити сили, знизити рівень стресу та поліпшити загальний стан здоров'я.

Однією з ключових практик фізичного відновлення на ранчо є верхова їзда, яка давно відома своїм терапевтичним ефектом. Їзда на конях не тільки зміцнює м'язи, сприяє розвитку координації та покращенню постави, але й має значний вплив на емоційний стан. Спілкування з тваринами допомагає знижувати рівень тривожності, покращує настрій і сприяє підвищенню самооцінки. Особливо це корисно для людей, які пережили стресові ситуації, оскільки контакт із тваринами створює відчуття довіри та безпеки.

Іншим важливим елементом фізичної реабілітації є активний відпочинок на природі, який пропонує садиба. Гості можуть брати участь у піших прогулянках, велосипедних поїздках або спостереженні за природою. Прогулянки лісовими стежками чи уздовж водойм сприяють зниженню рівня кортизолу (гормону стресу), покращують кровообіг і загальне самопочуття. Активності на свіжому повітрі також допомагають відновити енергію та зменшити втому.

Для тих, хто бажає відпочити в спокійнішому темпі, садиба пропонує риболовлю на місцевому озері. Ця активність сприяє релаксації, знижує рівень стресу та допомагає відчути гармонію з природою. Навіть сам процес спостереження за водною гладдю має заспокійливий ефект, що особливо корисно для людей із тривожними станами.

Психологічне відновлення на «Ранчо дядечка Бо» підтримується за допомогою терапевтичних і творчих активностей. Наприклад, у садибі проводяться майстер-класи з гончарства, малювання, створення виробів із дерева та інших ремесел. Творчість дозволяє учасникам відволіктися від негативних думок, зосередитися на процесі й отримати задоволення від створення чогось власними руками. Це не лише сприяє розслабленню, але й допомагає розвивати нові навички, які можуть стати частиною довгострокової терапії.

Одним із важливих напрямків роботи ранчо є психологічна підтримка. Садиба співпрацює з психологами та психотерапевтами, які проводять як індивідуальні, так і групові сесії для гостей. Такі заняття спрямовані на допомогу людям із посттравматичним стресовим розладом (ПТСР), депресією чи іншими психологічними проблемами. Під час перебування на ранчо відвідувачі мають можливість поговорити про свої почуття, отримати емоційну підтримку та опанувати техніки саморегуляції, такі як дихальні практики чи медитація.

Особливу увагу садиба приділяє харчуванню. Дієта з екологічно чистих продуктів, вирощених на місцевій фермі, є важливим фактором фізичного й психологічного відновлення. Продукти, такі як свіже молоко, домашні сири, овочі та фрукти, багаті на вітаміни й мінерали, які зміцнюють імунітет,

покращують травлення та підвищують загальний рівень енергії. Збалансоване харчування відіграє ключову роль у відновленні організму після стресу чи фізичних навантажень.

Садиба також пропонує природні методи релаксації, такі як йога на свіжому повітрі, медитація в оточенні природи чи просто відпочинок у гамаку під деревами. Такі практики допомагають відновити внутрішній баланс, зменшити тривожність і підвищити усвідомленість.

Усі ці практики у сукупності роблять «Ранчо дядечка Бо» ідеальним місцем для фізичного й психологічного відновлення. Програми садиби спрямовані на комплексний підхід до здоров'я: поєднання активного відпочинку, творчості, природи та професійної допомоги. Такий підхід особливо корисний для людей, які переживають періоди стресу чи відновлюються після фізичних або психологічних травм.

Еко-садиба «Ранчо дядечка Бо» відрізняється не лише мальовничим розташуванням та комфортними умовами, але й своїми унікальними рисами, які роблять її винятковою серед інших еко-туристичних об'єктів України. Ці особливості спрямовані на створення атмосфери гармонії з природою, інтеграцію локальної культури та впровадження інноваційних підходів до сталого розвитку.

Однією з найважливіших унікальних рис садиби є її природне оточення. «Ранчо дядечка Бо» розташоване у мальовничому регіоні Одеської області, серед зелених пагорбів та відкритих степів. На території є озеро, яке використовується для риболовлі, купання та споглядання природи. Віддаленість від великих міст гарантує тишу та чисте повітря, що робить це місце ідеальним для релаксації та відновлення (Ранчо дядечка Бо, 2024) .

Особливий акцент робиться на збереженні природного ландшафту. Власники свідомо уникали масового будівництва, щоб мінімізувати вплив на екосистему. Замість цього вони створили затишні дерев'яні будиночки, які гармонійно вписуються в природний пейзаж.

«Ранчо дядечка Бо» є прикладом впровадження сталих екологічних практик. На території ранчо використовуються сонячні панелі, які забезпечують енергопостачання. Це дозволяє мінімізувати використання традиційних енергоресурсів та знизити вплив на довкілля.

Ще однією важливою ініціативою є система збору дощової води, яка використовується для поливу рослин і господарських потреб. Усі продукти, вирощені на території, вирощуються без використання хімічних добрив і пестицидів. Гості мають змогу побачити, як працює органічне господарство, і навіть взяти участь у сільськогосподарських роботах (Ранчо дядечка Бо, 2024) .

Садиба має власну ферму, яка забезпечує гостей свіжими екологічними продуктами. На фермі вирощують овочі, фрукти, зернові культури, а також утримують тварин, зокрема коней, кіз, корів і курей. Відвідувачі мають можливість не лише спробувати місцеві продукти, такі як молоко, сир, яйця та мед, але й дізнатися більше про процес їхнього виробництва.

Особливістю ферми є можливість інтерактивного навчання. Гостям пропонуються екскурсії, під час яких вони можуть дізнатися, як доглядати за

тваринами, брати участь у зборі врожаю чи вивчати основи виготовлення сиру. Ця діяльність не лише цікава, але й терапевтична, оскільки взаємодія з природою сприяє розслабленню та емоційному відновленню.

На території ранчо створені умови для різноманітних видів активного відпочинку. Особливу увагу привертає кінний клуб, який є центром тяжіння для багатьох гостей. Тут можна не лише навчитися верховій їзді, але й взяти участь у тривалих кінних прогулянках, які проходять мальовничими маршрутами.

Для любителів природи пропонуються піші прогулянки та велосипедні маршрути, які дають змогу дослідити околиці та насолодитися красою степового ландшафту. Озеро на території використовується для риболовлі, купання та організації пікніків.

Терапевтична взаємодія з природою та тваринами. Однією з унікальних рис «Ранчо дядечка Бо» є орієнтація на терапевтичну взаємодію з природою та тваринами. Програми ранчо включають каністерапію (терапію з використанням собак) і іпотерапію (лікувальну верхову їзду), які особливо корисні для людей із посттравматичними стресовими розладами (ПТСР), тривожними розладами та іншими психологічними проблемами (Ранчо дядечка Бо, 2024) .

Спілкування з тваринами допомагає знизити рівень стресу, покращує настрій і створює відчуття довіри, яке необхідне для відновлення емоційної стабільності. Учасники таких програм мають можливість провести час із тваринами, навчитися доглядати за ними та отримати задоволення від спілкування.

«Ранчо дядечка Бо» також виконує освітню функцію. Тут регулярно проводяться майстер-класи з екологічного господарювання, гончарства, кулінарії та традиційних ремесел. Особливою популярністю користуються заняття для дітей, які знайомляться з природою, вчать піклуватися про тварин і отримують нові навички через ігрові форми навчання.

Індивідуальний підхід до кожного гостя. Ще однією важливою особливістю є увага до індивідуальних потреб гостей. На ранчо створено умови для організації персоналізованих програм відпочинку та реабілітації. Це можуть бути як тихі індивідуальні відвідування, так і групові заходи, спрямовані на згуртування команди чи родини.

Ранчо активно співпрацює з місцевими мешканцями, залучаючи їх до різних проєктів. Це сприяє розвитку громади, створенню нових робочих місць та збереженню місцевої культури. «Ранчо дядечка Бо» є не лише туристичним об'єктом, але й зразком сталого розвитку та інноваційного підходу до організації еко-туризму.

Усі ці практики в сукупності роблять «Ранчо дядечка Бо» ідеальним місцем для фізичного й психологічного відновлення. Програми садиби спрямовані на комплексний підхід до здоров'я: поєднання активного відпочинку, творчості, природи та професійної допомоги. Такий підхід особливо корисний для людей, які переживають періоди стресу чи відновлюються після фізичних або психологічних травм.

Створення центру фізичного та психологічного відновлення на базі еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» передбачає ретельне визначення цільової аудиторії. Це дозволяє забезпечити максимальну ефективність програм реабілітації та

відпочинку, задовольнити потреби різних категорій відвідувачів і створити індивідуальний підхід для кожної групи (рис. 4).

Таким чином можна проаналізувати та створити приблизну діаграму про цільову аудиторію оздоровчого центру у воєнні та післявоєнні роки.

Військовослужбовці та ветерани. Ця група зазвичай складає значну частину людей, які потребують допомоги після війни. Багато з них повертаються з бойових дій з фізичними або психологічними травмами (пріоритет 40%).

Цивільні особи. Війна завжди сильно вражає цивільне населення – це люди, які втратили домівки, близьких або зазнали поранень. Важлива частина ресурсів має бути спрямована на їхню реабілітацію (пріоритет 30%).

Рис. 4. Цільова аудиторія (Гапоненко Г.І., 2021)

Родини військових і постраждалих осіб. Ця група часто перебуває в тіні, але їхній стан напряму впливає на процес відновлення інших членів родини. Підтримка родин є важливою частиною інтегрованої оздоровчої реабілітації (пріоритет 15%).

Особи, які шукають відновлення. Люди, які не постраждали безпосередньо, але потребують відпочинку та зниження стресу, теж важливі для довготривалої стабілізації суспільства, хоч їхній пріоритет може бути трохи нижчим (пріоритет 10%).

Діти та молодь. Хоча ця група є дуже важливою, реабілітація дітей і молоді часто інтегрується у загальні програми для сімей і громади (пріоритет 5%).

Розробка концепції центру фізичного та психологічного відновлення на базі еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» передбачає інтеграцію сучасних оздоровчо-реабілітаційних підходів із унікальними можливостями природного середовища та інфраструктури садиби. У концепції акцент зроблено на створенні умов для комплексного відновлення: фізичного, психологічного та соціального. Основні

елементи концепції охоплюють програми, що відповідають потребам різних категорій відвідувачів, інфраструктурні рішення та терапевтичні методики.

Програми фізичного відновлення. Фізична реабілітація є невід’ємною частиною роботи центру. Її основна мета – відновлення фізичних сил, покращення функціонального стану організму та лікування наслідків травм. На базі садиби передбачається реалізація таких програм, як фізіотерапія, аеробні, іпотерапія (терапія верховою їздою), акватерапія.

Програми психологічної підтримки. Психологічна реабілітація націлена на стабілізацію емоційного стану, зниження рівня стресу та відновлення психологічного здоров’я. Програми розробляються із залученням кваліфікованих психологів і психотерапевтів. Передбачається такі програми психологічної підтримки, як індивідуальні консультації, групова терапія, арт-терапія, релаксаційні техніки.

Таблиця 3

Пропозиції активностей для відвідувачів [13]

Пропозиції	Опис
Розмова з собаками (каністерапія)	Доведено, що контакт із собаками допомагає знизити рівень кортизолу (гормону стресу) та покращує настрій. У центрі можна організувати спеціальні сесії для військових і дітей, де вони можуть взаємодіяти з терапевтичними собаками.
Контактний міні-зоопарк	Взаємодія з дрібними тваринами (кроликами, морськими свинками) сприяє розслабленню та розвитку емоційної чутливості.
Пісочна терапія	Створення композицій у пісочниці допомагає працювати з глибокими травмами.
Малювання з VR (віртуальна арт-терапія)	Використання спеціальних VR-шоломів для створення картин у тривимірному просторі допомагає емоційно виразитися.
Флоатинг-терапія	Сеанси в капсулах із солоною водою, які створюють ефект невагомості та глибокого розслаблення.
Лісові терапевтичні прогулянки (сінрін-йоку)	Метод із Японії, який допомагає знизити рівень стресу та тривожності через спостереження за природою.
Терапевтичні ігри в реальності (гейміфікація реабілітації)	Наприклад, створення квестів у стилі виживання, які допомагають людям опанувати стрес у контрольованих умовах.
Рольові сценарії (експрес-театр)	Ветерани можуть прожити певні життєві сценарії через театральну гру, що допомагає їм розв’язати внутрішні конфлікти.

Таким чином, реалізація концепції відновлення на базі еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» не лише позитивно вплине на окремих учасників, але й створить значний соціальний, економічний та екологічний ефект для суспільства загалом.

Для втілення перебудови еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» потрібен план, який буде детально описувати етапи, що важливі для успішного втілення нашого

проєкту. Також для таких цілей рекомендовано буде подати заяву на отримання гранту, що допоможе швидше втілити проєкт у життя за допомогою фінансової підтримки. Таким чином можна зробити орієнтовний план заходів, а також підрахунки, які допоможуть зрозуміти масштаби роботи та фінансової підтримки.

Основна концепція проєкту передбачає перетворення еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» на багатофункціональний оздоровчо-реабілітаційний центр, що забезпечить комплексну підтримку для різних груп населення, постраждалих від війни, через інноваційні методи відновлення та екологічно чисте середовище. Центр стане місцем, де люди можуть відновити фізичне здоров'я, емоційний баланс і знайти гармонію з природою.

Основна мета проєкту, це надання фізичної, психологічної та соціальної підтримки для військовослужбовців і ветеранів бойових дій, цивільних осіб, які пережили травми війни, родин постраждалих, включаючи дітей, людей, які шукають відновлення через природу та спокійне середовище. Покращення умов еко-садиби та пристосування місцевості під оздоровчо-реабілітаційну мету. Підняття рівня закладу від базового до рівня підвищеного комфорту.

Елементи центру: оздоровчі програми, еко-спрямованість, освітні програми, зони центру (житлові приміщення, кабінети для терапії та групових занять, спазона для релаксаційних процедур (сауна, масаж), природні маршрути для прогулянок, зони відпочинку).

Пропозиції активностей для додаткового покращення стану відвідувачів. Ідея нових та нестандартних активностей та заходів може пришвидшити відновлення фізичного та психологічного стану людей та дати можливість опанувати нові навички (табл. 3).

Ці інноваційні методи можуть значно підвищити ефективність оздоровчої реабілітації, зробити її цікавішою та залучити більше людей, а головне допомогти тим хто дійсно цього потребує.

Очікувані результати: реабілітація – покращення фізичного та емоційного стану людей; соціальна адаптація – допомога постраждалим повернутися до нормального життя; екологічний розвиток – поширення сталих практик і популяризація еко-туризму; покращення якості життя – створення нових робочих місць і підтримка громади.

Ключові етапи реалізації:

1. Розробка концепції та бізнес-плану.
2. Залучення фінансування через грантові програми та партнерства.
3. Реконструкція інфраструктури з урахуванням реабілітаційних потреб.
4. Запуск пілотного проєкту для першої групи учасників.
5. Оцінка ефективності та масштабування програми.

На основі попередніх даних пропонуємо нижче розглянути сформований нами орієнтовний бюджет (рис.5), що включає в себе:

1. Додаткові інфраструктурні витрати для людей з інклюзивністю (\$10,500):
Бетонний пандус 5 м (\$2,000), електричний підйомник для інвалідних візків (\$7,000), поручні (\$800), вказівки шрифтом Брайля (\$700).

2. Розробка програми (\$10,000).

3. Маркетинг та залучення аудиторії (\$15,000):

Розробка вебсайту, просування в соцмережах (\$10,000). Організація подій для знайомства з центром (\$5,000).

4. Операційні витрати (\$65,000):

Зарплата персоналу (\$40,000). Реабілітологи, адміністратори, інструктори. Закупівля матеріалів (\$15,000). Утримання інфраструктури (\$10,000).

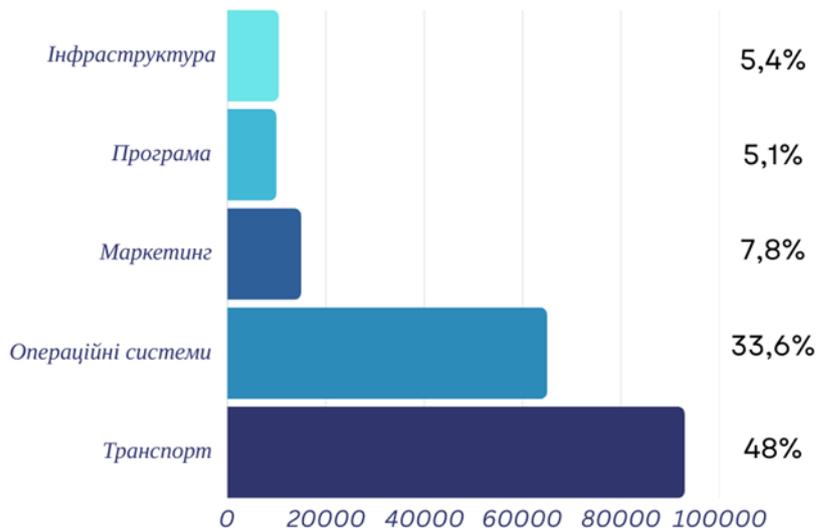

Рис. 5. Процентне співвідношення бюджету (Круцунь Г., 2024).

5. Купівля транспорту (\$92,975). Соціальний автомобіль для перевезення людей на кріслах колісних – Peugeot Boxer L3H2 (\$53,485). Мікроавтобус JAC Sunray 2.8D MT (152 к.с.) Base 2024 на 16 місць (\$39,490)

Загальний бюджет буде складати: \$193,475.

Це орієнтований фінансовий план для проекту реконструкції садиби, але також необхідно звернути увагу на те, що цей бюджет є орієнтовним і може змінюватися залежно від регіональних цін, масштабів проекту та доступних ресурсів. Реалізація такого центру сприятиме соціальній стабільності, поліпшенню якості життя постраждалих від війни та розвитку еко-туризму в регіоні.

Важливим аспектом роботи є розрахунок маршруту. Ми вирішили розробити оптимальний маршрут із Києва до садиби «Ранчо дядечка Бо», щоб різні типи людей могли комфортно та швидко дістатися зони відпочинку та реабілітації.

Таким чином нам було взято за основу потяг, як транспортний засіб, що є найбільш комфортним для пересування. Першою зупинкою у нашому маршруті є місто Одеса. На сьогоднішній день Українська залізниця має три потяги, якими ви можете дістатися до міста (табл.4). Перший варіант – потяг 105К Київ-Пасажирський – Одеса-Головна. Цей потяг ходить щодня і відправляється в 22:44 і прибуває о 7:20 ранку наступного дня. На вибір пасажирів запропоновано

купе 665 гривень (грн.) та люкс 1594 грн. Вартість білетів взята за 5.10.2025, також в залежності від дня вона може варіюватися. У потягу є спеціальний вагон, де є купе та 2 туалети для людей з обмеженими можливостями, яке облаштовано для комфортного перебування (Укрзалізниця, 2025).

Рис. 6. Основні точки маршруту із міста Києва до еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» (Укрзалізниця, 2025)

Другий варіант – потяг 148К Київ-Пасажирський – Одеса-Головна. Цей потяг ходить 3 рази на тиждень понеділок, середа, п’ятниця. Він відправляється о 17: 25 і прибуває о 6: 15 ранку наступного дня. На вибір є плацкарт 253 грн., купе 293 грн., 898 грн. Вартість білетів взята за 5.02.2025, також в залежності від дня вона може варіюватися. На жаль, не в усіх потягах є спеціальний вагон для людей з обмеженими можливостями, але якщо вам це потрібно ви можете прийти до начальника вокзалу заздалегідь та запросити додавання спеціального вагону, який буде оснащений усім необхідним.

І третій варіант потягу – це 763К InterCity Київ-Пасажирський – Одеса-Головна. Це швидкісний потяг, який їздить через день. Він відправляється о 14:29, а прибуває в 22:18 того ж дня. У потязі є перший клас 669, 92 грн. та другий клас 384,43 грн. Вартість білетів взята за 5.02.2025, також в залежності від дня вона може варіюватися. У другому класі обладнані місця та туалети для людей з обмеженими можливостями.

Таблиця 4

Розклад потягів Київ-Пасажирський – Одеса-Головна (Укрзалізниця, 2025)

Номер потягу	Маршрут	Дата відправки	Дата прибуття	Час	Плацкарт (грн)	Купе / 2 клас (грн)	Люкс / 1 клас (грн)
105К	Київ-Пасажирський – Одеса-Головна	05.02.2025	06.02.2025	22:44 – 7:20	–	665	670
148К	Київ-Пасажирський – Одеса-Головна	05.02.2025	06.02.2025	17: 25 – 6: 15	253	293	898
763К	Київ-Пасажирський – Одеса-Головна	05.02.2025	05.02.2025	14:29 – 22:18	–	384	1594

Таким чином можна зрозуміти, що Укрзалізниця має різні варіанти, якими ми можемо дістатися потрібної точки та майже всі ці варіанти мають спеціальні умови для комфортного пересування людей з обмеженими можливостями.

Важливим аспектом на який треба звернути увагу є вартість білету для різних типів населення.

У військовослужбовців є спеціальні талони, які дають змогу купити білет зі знижкою 50% від ціни квитка. Таким чином, щоб проїхати із Києва до Одеси та назад військовослужбовцю знадобиться двати талони. Також при купівлі білета обов'язковою умовою є пред'явлення оригіналу посвідчення учасника бойових дій. Людина з інвалідністю (II і III групи) також мають знижку 50% від повної вартості квитка, але у певний період з 01.10 по 15.05. Також треба звернути увагу, що до повної вартості квитка входить ціна, попередній продаж (30 грн.) та постільна білизна (вона є обов'язковою тільки у вагоні люкс). Для купівлі квитка обов'язково треба показати посвідчення, яке підтверджує статус людини з інвалідністю. Діти з інвалідністю та люди з інвалідністю I групи, ці дві групи людей можуть користуватися потягом тільки у супроводі. Таким чином вони мають ті ж самі знижки та умови, як і люди з інвалідністю II і III групи, але додатковий білет для людини, яка супроводжується також має знижку 50% від повної вартості квитка. При купівлі квитка обов'язково необхідно пред'явити посвідчення. Діти від 6 до 14 років мають право на купівлю квитка зі знижкою 75% від повної вартості білета (ціна, попередній продаж (30 грн.) та постільна білизна). Діти до 14 років можуть їздити тільки у супроводі. Студенти також мають знижку 50% від повної вартості квитка, але це стосується тільки плацкарту та 2го класу.

Також варто зазначити яким способом відбувається розрахунок ціни білета для:

1. Військовослужбовці. $(BK1 - ПБ - ПП) / 2 = BK2$; $BK2 + ПБ = KBK$.
2. Люди з інвалідністю. $(BK1 - ПБ - ПП) / 2 = BK2$; $BK2 + ПБ + ПП = KBK$.
3. Цивільні особи. $BK1 + ПБ = KBK$.

BK1 – вартість квитка, яка вказана на сайті Укрзалізниці;

ПБ – постільна білизна (80грн.);

ПП – попередній продаж (30грн);

BK2 – вартість квитка, яка вийшла після перших розрахунків і становить 50% від вартості.

KBK – кінцева вартість квитка.

Інформація наведена вище є актуальною та допомагає подорожувати у необхідну точку дешевше, але з комфортом.

Наступна наша зупинка після прибуття в Одесу це село Нерубайське. Відстань між Одесою та селом Нерубайське 15,3 км. Оптимальним варіантом, щоб дістатися потрібної точки, є приміський автобус, вартість одного білета – 52 грн 40 копійок. Щоб дістатися до селища таким способом знадобиться пів години. Також є варіант доїхати до потрібної точки – це таксі, але його вартість варіюється від 130 до 160 грн, але час поїздки буде 17 хвилин.

На основі цих даних ми можемо підрахувати яка кількість грошей знадобиться для того, щоб дістатися з Києва до еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» (табл. 5).

Таким чином ми дістанемося кінцевої точки нашого загального маршруту. Кожний з нас має право обирати свій шлях, яким йому буде комфортніше дістатися садиби, тому у плані нашої реконструкції ми додали пункт «Транспорт», щоб забезпечити майбутніх відвідувачів комфортними та безпечними умовами пересування.

Таблиця 5

Вартість повного маршруту для різних типів споживачів (Укрзалізниця, 2025)

Маршрут Споживачі (грн)/	105К–приміський транспорт	148К–приміський транспорт	763К–приміський транспорт
Військовослужбовці	410,12	231,12	224,03
Люди з інвалідністю	440,12	261,12	254,03
Цивільні особи	717,8	345,4	436,4

Ще одним важливим аспектом роботи є розрахунок проживання в оздоровчому центрі у нашому випадку, це еко-садиба «Ранчо дядечка Бо». Таким чином ми пропонуємо розглянути середню вартість однієї ночі – 1200 грн. У цю вартість входить:

- Проживання;
- 3х разове харчування;
- Активності націленні на покращення стану відвідувачів;
- WI-FI.

Ми пропонуємо розглянути Таблицю 6 в якій ми порахували загальну вартість подорожі, а саме шлях від міста Києва до еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» на прикладі та 10 днів проживання в оздоровчому центрі.

Таблиця 6

Загальна вартість відвідування оздоровчого центру на 10 днів
(Укрзалізниця, 2025)

	Шлях	Військовослужбовці	Люди з інвалідністю	Цивільні особи
Загальна вартість подорожі (грн)	105К–приміський транспорт	12 410,12	12 440,12	12 717,8
	148К–приміський транспорт	12 231,12	12 261,12	12 345,4
	763К–приміський транспорт	12 224,03	12 254,03	12 436,4

Аналіз вартості подорожі показує, що витрати на транспорт можуть суттєво впливати на доступність реабілітаційного центру для військовослужбовців, людей з інвалідністю та цивільних осіб. Це підкреслює важливість передбачення зручної логістики та можливих транспортних компенсацій у проєкті реконструкції еко-садиби «Ранчо дядечка Бо», щоб зробити оздоровчий центр доступним для всіх груп населення.

На основі наших пропозицій нами встановлено, що оптимальним варіантом втілення представленого проєкту в реальність є – грантове фінансування (Левченко І. & Мирошніченко А., 2025).

В процесі аналізу нами сформовано декілька варіантів отримання саме такого виду фінансування для представленого масштабного проєкту, а саме:

1. Міжнародні грантові програми. Ці гранти фінансуються міжнародними фондами, урядами інших країн або світовими організаціями. Вони часто підтримують соціальні ініціативи, реабілітаційні центри, екологічні проєкти та розвиток громад (Рис. 7).

USAID (Агентство США з міжнародного розвитку).

- Напрямки: соціальна адаптація військовослужбовців, відновлення громад, оздоровча реабілітація.

European Endowment for Democracy (Європейський фонд за демократію).

- Напрямки: підтримка громадських ініціатив, допомога військовослужбовцям, соціальні проєкти.

GIZ (Німецьке товариство міжнародного співробітництва).

- Напрямки: реконструкція інфраструктури, підтримка проєктів для постраждалих від війни.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР).

- Напрямки: розвиток інфраструктури, енергетична ефективність, екологічні проєкти, підтримка малого та середнього бізнесу, інклюзивні проєкти.

Howard G. Buffett Foundation.

- Напрямки: соціальні ініціативи, допомога військовим, розвиток сільських громад.

Рис. 7. Міжнародні грантові програми

Джерело: сформовано авторами

2. Українські гранти та фонди. В Україні працюють державні та приватні фонди, які фінансують соціальні ініціативи, реабілітацію військовослужбовців, постраждалих від війни та екологічні проєкти (Рис. 8).

Для реалізації цього проєкту доцільно залучити грантове фінансування, оскільки багато міжнародних і українських фондів підтримують соціально значущі ініціативи, спрямовані на реабілітацію та відновлення післявоєнного суспільства.

Проведене нами дослідження дозволило деталізувати перспективну ідею розвитку та прив'язки центру фізичного та психологічного відновлення військовослужбовців та людей, які постраждали внаслідок бойових дій на базі еко-садиби «Ранчо дядечка Бо». Глибокий аналіз дозволив виділити

актуальність, можливості та перспективи інтеграції концепції відновлення в умовах сучасних викликів.

Український культурний фонд (УКФ).

- Напрямки: розвиток креативних проєктів, підтримка громадських ініціатив.

Міжнародний фонд "Відродження".

- Напрямки: соціальні ініціативи, розвиток громад, підтримка військовослужбовців.

Благодійний фонд "Повернись живим".

- Напрямки: підтримка реабілітації військових та їхніх родин.

KSE Foundation (Київська школа економіки).

- Напрямки: соціальні ініціативи, допомога військовим, реконструкція..

Рис. 8. Українські грантові програми та фонди [15].

Україна, яка сьогодні стикається з численними соціальними, економічними та психологічними наслідками війни, потребує інноваційних підходів до реабілітації та підтримки населення. Еко-садиби як модель екологічно сталого, гармонійного простору для відновлення є ідеальною платформою для реалізації програм фізичної та психологічної реабілітації. Вибір еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» в якості базового прикладу обґрунтований її ресурсами, унікальним природним середовищем і потенціалом для впровадження реабілітаційних програм.

Реалізація концепції відновлення на базі еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» має значний потенціал для покращення фізичного та психологічного стану військовослужбовців і постраждалих від війни. Цей підхід поєднує ефективність традиційних і нетрадиційних методів терапії, екологічну свідомість та соціальну інтеграцію.

Реалізація «Ранчо дядечка Бо» як оздоровчого центру – це вклад у майбутнє, який допоможе відновити життя тисячам людей, створити робочі місця, розвинути локальну громаду та інтегрувати найкращі практики відновлення. Це також екологічний проєкт, що сприятиме сталому розвитку регіону та популяризації природоорієнтованої терапії. Враховуючи значущість ініціативи, є високі шанси на отримання грантової підтримки від українських та міжнародних донорів.

Сьогодні, на жаль, кожен із нас піддається психологічному тиску з боку держави-агресора, багато людей отримують фізичні травми, які змінюють їх життя назавжди. У цій роботі ми хотіли торкнутися цієї теми та запропонувати один із шляхів її вирішення. Ми розробили проєкт реконструкції еко-садиби «Ранчо дядечка Бо» з метою дати людям можливість відчувати полегшення та

покращення їх самопочуття. Таким чином представлений нами проєкт є перспективним та обґрунтованим для подальшого фінансування. Також на наш погляд доцільно залучити допомогу волонтерів для яких наш оздоровчий центр може стати місцем проведення різноманітних заходів для покращення стану постраждалих від війни громадян.

На основі цього можемо зробити такий підсумок: «Ранчо дядечка Бо», це осередок екологічного туризму, що у майбутньому може стати не лише місцем відновлення, але й символом надії, єдності та відновлення людських цінностей у післявоєнний період.

На відміну від традиційних оздоровчих практик, цей напрям передбачає глибшу інтеграцію медико-психологічної підтримки, соціальної адаптації та взаємодії з природним середовищем. Еко-оздоровчо-реабілітаційний туризм, як його сучасна форма, базується на принципах сталого розвитку та екологічної відповідальності, що сприяє не лише оздоровленню людини, але й збереженню природної спадщини та розвитку місцевих громад.

Розвиток мережі еко-садиб, санаторно-курортних закладів, природних таборів і ветеранських програм створює підґрунтя для формування в Україні потужного сектору реабілітаційного туризму, що у своєю чергою, сприятиме: зниженню рівня психологічної напруги в суспільстві; підвищенню соціальної згуртованості; стимулюванню внутрішнього туризму та економічного зростання регіонів; зміцненню міжнародного іміджу України як країни, орієнтованої на гуманізм, відновлення та гармонійний розвиток.

Отже, оздоровчо-реабілітаційний туризм можна розглядати не лише як складову туристичної індустрії, але й як стратегічний ресурс післявоєнного відродження України, що поєднує фізичне оздоровлення, психологічне відновлення, екологічну свідомість і формування позитивного бренду держави.

Список використаних джерел:

- Дворська І. В. Медичний та реабілітаційний туризм в умовах поствоєнного відновлення України. *Матеріали методологічного міждисциплінарного семінару «Креативна особистість і модернізація туризму»*. Полтава: ПУЕТ, 2024. 135 с. С.62-69.
- Все про туризм. (2023). Особливості медичного та оздоровчого туризму в Україні . *Туристична бібліотека*. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/medychnyj-ta-ozdorovchij-turyzm.htm (дата звернення: 20.10.2025).
- Качала С. В., Стасевич Х. А., Качала Т. Б. (2023). Екологічні проблеми туристично-рекреаційної діяльності. URL: <https://esbur.com.ua/web/uploads/pdf>. (дата звернення: 25.10.2025).
- Низовець А. (2022). Відпустка у Карпатах. 7 екосадиб, що приймають туристів цього літа: ціни, умови. URL: <https://life.liga.net/rozhvagy/cards>. (дата звернення: 25.10.2025).
- Іващук М. (2023). 7 етносадиб, де можна відпочити від міста. URL: https://bzh.life.ua/plany/1689756845-7-etnosadib-de-mozhna-vidpochiti-vid-mista/?utm_source=chatgpt.com. (дата звернення: 02.01.2025).
- Васильєв В (2024). Спілка сільського зеленого туризму України. URL: <https://greentour.com.ua>. (дата звернення: 03.10.2025).
- Балико О. (2021). Садиба “Звенигород”. URL: <http://zvenigorod.com.ua>. (дата звернення: 03.10.2025).
- Круцунь Г. (2024). Ранчо дядечка Бо. URL: <https://greentour.com.ua/house/rancho-dyadechka-bo>. (дата звернення: 03.10.2025).
- Levchenko I. (2024). Ecological safety of Ukraine: problems and ways to address them in accordance with international obligations. *Наукове видання «Вісник Сковородинівської академії молодих учених»*. Харків. С.193-201. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/951275af-9cc3-461d-94ce-a99a05bcc4eb/content>.
- Липовець Н. (2020) Екотуризм. URL: https://ekosphaera.org/ekoturyzm/?utm_source=chatgpt.com. (дата звернення: 10.10.2025).

- Смаль В. (2023). Екотуризм – один з найпопулярніших видів відпочинку та психологічного розвантаження. URL: <https://forest.gov.ua/news/ekoturizm-odyn-z-naipopuliarnishykh-vydiv-vidpochynku-ta-psykholohichnoho-rozvantazhennia>. (дата звернення: 10.10.2025).
- Paulo Da Cunha Ribeiro (2024). CliniqueValmont. URL: <https://www.swissmedical.net/en/hospitals>. (дата звернення: 10.10.2025).
- Лук'яненко Л. (2024). Медичний центр Баден-Баден. *Медичний центр Баден-Баден* (Medical Center Baden-Baden). URL: <https://medicalexpert.com.ua/uk/lechenie-za-graniczej/lechenie-v-germanii>. (дата звернення: 15.10.2025).
- Северова А. (2022). Допомога пораненим на війні в Гамбурзі. URL: <https://feineukraine.de/ua>. (дата звернення: 10.01.2025).
- Ранчо дядечка Бо. (2024). URL: <https://greentour.com.ua/house/rancho-dyadetchka-bo/>
- Гапоненко Г.І. (2021). Проблеми та перспективи екологізації туризму в Україні. *Problems of Economy*, 2021, 47.1. С. 4-10.
- Укрзалізниця. (2025). Потяги за маршрутом Київ Пасажирський – Одеса Головна. URL: <https://booking.uz.gov.ua/search-trips/2200001/2208001/list?startDate=2025-02-05/> (дата звернення: 25.10.2025).
- Левченко І., Мирошніченко А., (2025). Вивчення зарубіжного досвіду надання публічних послуг у сфері туризму: можливості імплементації для сталого розвитку. *Економіка і регіон*, (3(98), 95–101. [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3\(98\).3904](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3(98).3904).
- Габар М. В., Пригара О. В., (2021). Екологізація туризму як умова сталого розвитку, *«Інтелект ХХІ»*. 2021. № 5. С. 16-19.

Відомості про авторів:

Левченко Ірина Василівна – доктор філософії, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та туризму Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Сокол Марія Володимирівна – студентка кафедри міжнародних економічних відносин та туризму Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»